

Paradiz-zahrodka

**Bóh Knjez wza čłowjeka
a staji jeho do zahrody Eden,
zo by ju wobdžětał a wobarnował.**

(1. Mójsasa 2,15)

Serbski moler Měrcin Nowak-Njehorński běše zahorjeny zahrodkar. Džěto w zahrodce běše jemu „wulka a swjata wěc“. Hladajo na napinace džěto wědžeše, „zo nima so kóždy tak derje kaž Hadam, zo přińdže zlochka a po prózdnym do raja“. Wón chcyše swoju zahrodu přetworić „do překrasneho pisaneho raja“, z njeje dyrbeše nastać tajka prawa „paradiz-zahroda“. Zwotkel měješe Měrcin Nowak ideju wo paradizowej zahrodce, mysl wo tym, zo by dyrbjała zahroda być kaž kruch raja na zemi? Wón sam podawa nam rozsudny pokiw.

Nowakec dom w Njehornju běše w swojim času pobožne městno, přetož tam zetkawachu so štundarjo, zo bychu so modlili a pobožne knihi čitali. Měrcin Nowak na to spominaše, zo přińdžechu do jich doma zdrjene a sponižene chudžinki-robočanki, kiž pytaču pozbudženje w spisach mystikarja Jana Arndta, w jeho „Šěsć knihach wo wěrnym křesćanstwje“ a wosebje w jeho modlerskich, w sławnej „Paradiz-zahrodce“. Tu so wone namaka: mjeno paradiz-zahrodka.

Klukšanski farar Kühn běše 1740 Arndtowu „Paradiz-zahrodku“ přeni króć serbsce wudał. Kniha běše tak woblubowana, zo so hač do 1852 hišće dalše tři razy nakładowaše. Jedna kniha chowaše so w Nowakec domje w Njehornju. Z njeje bě sej Měrcin Nowak-Njehorński wzał swoje hesło jako zahrodkar, swój són wo „paradiz-zahrodce“.

Tež druzy wuznamni Serbja su Arndtowu knihu lubowali. Hanzo Njepila, znaty pismawučeny ratar z Rowneho, běše sej knihu wobstaral a ju wutrajnje wužiwaše. Wječor čitaše při blukej swěcy małeje lampy w Arndtowej knize a spěwaše jeje modlitwy. W jeho pismach namakamy

zapisk z lěta 1841: „We tej paradiz-zahrodce jo tajke rjane lazowanje, a to ja lazuju kóždy wječor, hdyž chwile mam.“

Słowo „paradizowa zahroda“ je bohate na myslach a stawiznach. Wone nas dopomina na započatk biblije. Bóh sadži Hadama do zahrody, zo by ju wobdžětał a škital. Tež zahroda Eden trjebaše džěta-wej ruce čłowjeka a žadaše sej napinanje. Skónčnje pak Bóh Hadama a Jěwu jeju hrěcha dla ze zahrody wuhna, zo byštaj so žiwitoj wot pola, na kotrymž rosčechu wósty a černje. Přeni paradiz je nam čłowjekam zawrjeny, přetož, kaž w bibliji čitamy, cherubinicy jandželjo před nim stražuja.

Na kóncu časow Bóh paradiz zaso wotewri za tych, kotřiž přewinu spytowanja a so nawróća k Bohu. Zjewjenje Jana wopisuje raj w krasnych barbach. Štom žiwjenja w nim steji, a štož wot njeho wopta, wostanje žiwy do wěčnosće.

Smy žiwi mjez dwěmaj zahrod-maj. Přenja paradiz-zahroda je za čłowjestwo zawrjena. Njemóžemy so do njeje wrócić. Posled-nja paradiz-zahroda leži před nami. Hišće mamy na nju čakać.

Hdyž nětko w nalětnim času do zahrody džemy, tak wužiwajmy to tež za spominanje na Božu paradizowu zahrodu. Kóždy kwětka předuje wo krasnosći Božeje stwórby a nas dopomina na přenjetny staw čłowjestwa, na Božu paradiz-zahrodu. Wotućaca stwórba nas dopomina na njebjesku krasnosć, kotraž je za nas přihotowana po skónčenju zemského časa. Njezabudźmy so Bohu džakować za rjanosć jeho stwórby. Njezabudźmy pak tež próstwu wo zděrženje stwórby a wo to, zo by nas Bóh skónčnje přiwał do swojeje njebjeskeje zahrody. Česćmy sej tež svojich přjedownikow, kiž su z Arndtowej Paradiz-zahrodki mocy čerpali za wšědny džez.

Jan Malink

Pój, wutroba, a wjesel so na darach Boha swojeho we lubym lětnim času. Wšo rjane je za čłowjekow; tuž njech na pyše zahrodow so čłowske mysle pasu, so čłowske mysle pasu!

Čiń we mni swojom' duchej puć a swoje dary we mni zbudź, zo česć by wot mje dóstał. Mje šciń za herbu krasnosće, zo wěcnje w twojej zahrodze bych zbóžna kwětka wostał, bych zbóžna kwětka wostał.

(Paul Gerhardt, přel. Jan Kilian, Spěwarske 576, 1 a 14)

Róži – akwarel Wylema Šybarja

Bože spěće – „džeń muži“

Jako Měrcin njedzela wječor swoju šulsku tobołu přihotuje, wjeseli so, zo dyrbi tutón tydzeń jenož tři dny do šule hić.

Pozdžišo pomha maćeri wječor přihotować. Praša so ju, hač trjeba tehurunja jenož tři dny dželać. „Haj, to budže krótki džety tydzeń“, wotmołwi mać. „Čehodla je štwórtk swjaty džeń? Myslu sej, zo snano tež jutře w nabožinjě wo tym rěčimy, ale je derje, hdyž mi hižo wo tutym dnju powědaš. Je to woprawdže džeń muži?“

Mać so směje a po krótkim přemyslowanju powěda: „Njemóžu tebi wotmołwić, čehodla na tutym dnju mužojo swjěća. To njewěm. Je to we woprawdžitosći cyrkwinski swjaty džeń. 40 dnjow po jutrach swjěćimy Bože spěće. Swjedžen nasta 400 lět po smjerći Jezusa. Slědowaca bibliska stawizna so powěda: Po Jezusowym horjestaću zetka wón hišće jónu svojich wučomnikow. Posylni jich a praji jim, zo dyrba z Božej pomocu wšitkim čłowjekam wo Božej lubosći powědać. Po

tym njeběše Jezus wjac wi-dzomny. Wučomnicy rozkladžechu sej to tak, zo je Jezus do njebjes spěl. Džensa prajimy – a tehodla swjěćimy Bože spěće –: Jezus je so k Bohu nawrócił a je we wutrobje pola nas čłowjekow“, dokónči mać. Měrcin je wjesoly, hdyž z maćerju tak rjenje powěda.

„Kak by było z kolesowym wulětom štwórtk po kemšach?“, namjetuje nan, kotryž runje ze zahrady dže.

„Ow, to so nětko hižo wjeselu“, Měrcin zbožowny rjekny.

Měrcinowa wječorna modlitwa

Luby Božo, tež hdyž hišće wšitko wokolo Božeho spěća njerozumju, wěm, zo je Jezus pola tebe a w mojej wutrobje. Džakuju so tebi za rjany džeń a prošu tebe, wostań stajnje při nas wodnjo a w nocy a tež w nowym tydženju. Wjeselu so hižo na krótki šulski tydzeń. Amen **Gabriela Gruhlowa**

Zajim za dwurěčnosť we Łužicy

Njedawno dóstach dopis wot hosćicel-skeje swójby z Južneho Tirola, pola kotrejež hižo časčišo w dowolu přebywach. Swoje mysle k temu chcu tu sprosředkować.

Njehladajo na idylku, kiž so wopytowar-jer w rjanej krajinjě wot hłowneho hór-skeho hřebjenja Alpow hač někak k jězo-rej Garda skići, maja tam tež problemy, kotrež so zdžela našim serbskim we Łužicy runaja. Dokelž přislušeše Južny Tirol (politisce prowinc Bozen a Južny Tirol, italsce Alto Adige) hač do lěta 1918 Rakuskej, je wobydlerstwo z wuwzaćom přiče-hnjenych a zdžela pod mócnarstwom Mussolinija w 30tych lětach namócnje zasydlenych Italčanow přewažnje němske a čuje so wusko zwjazane z rakuskim džě-lom Tirola. Dospołnosće dla njech je hišće přispomnjene, zo je so we wuchodnym džělu Južneho Tirola tež hišće ladinska rěč zdžeržala.

Byrnjež problem najskeje hišće akutny njeje, začuwaš pola němskorěčnych tola wěstu starosć dla hražaceje asimilacije do italskeje rěče a kultury. Móže so potaj-kim jako wuraz sensibelnosće w tutych prašenjach hódnoćić, hdyž wěnowaše so w Bozenje wuchadžaca němskorěčna no-wina „Dolomiten“ 23. měrc 2006 z wja-ce hač połstronskim nastawkom praše-njam Łužiskich Serbow. Jako aktualny nastork za přinošk běše sebi nowina zaběru komisije za čłowjeske prawa ruskeho par-lamenta (Duma) ze Serbami wuzwolila. K temu je so naprašowała pola Hajka Kozela, zapóstanca sakskeho sejma, kiž běše

Bozen – hłowne město Južneho Tirola

Faće: G. Wiczorek, prywatne

so na wuradžowanjach w Moskwje wob-džělil. Hajko Kozel mjez druhim zwurazni, zo so tuchwilu najbóle starosći dla zawrě-ća serbskich šulow a skrótsjenja srědkow za Załožbu za serbski lud. Po jeho mjenje-nju měli Serbja wjace politiskeho wliwa na jich nastupace rozsudy měć.

Dalši w „Dolomiten“ publikowany na-stawk rozprawja wo angažowanju póls-kich zapóstanćow za zdžerženje Pančičanskeje šule. Kritizuje so tež wukaz, zo ma so w Pančičanskemu klóštrej słušacym wustawje za zbrašenych serbsčina jenož we wobmjězowanym wobtuku wužiwać.

Pola svojich hosćicelow sym so za dopis z wurězkom z nowiny „Dolomiten“ wutrobje podžakował, wězo načasnje z elek-troniskej poštu. Sym so jara wjeselił, zo za-móžach tajku přećelnu akceptancu pola nich za nas Serbow zbudzić. **Arnd Zoba**

Jubilej fararja Nowaka

Na wuměnk w Drjowku woswjećić 23. apry-la farar Herbert Nowak swoje 90. na-rodny. Swójbni kaž tež mnozy česćowa-rjo a přećeljo z Delnjeje a Hornjeje Łužicy jemu k wysokemu jubilejaj wosobinsce zbo-žo wupřachu. Mjez gratulantami běštaj tež předsydaj Maćicy a Maćicy Serbskeje dr. Měrcin Völkel a Měto Pernak kaž tež

jubilarowu serbscy zastojnsy bratra Serbski sup. Jan Malink z Budyšiny, předar Juro Frahnow z Picnja, farar n. w. Cyril Pjeh z Berlina a farar Hans-Christoph Schütt z Dešana.

Hodźij swjeći

Njedzela, 14. meje, přijědže biskop Bohl do Hodźija na swjedženske kemše, kotrež so w 9.00 hodž. započinaja. Sup. Malink změje serbske čitanje. Popołdnju je swje-dženski čah po wsy ze serbskim podžělom. Štwórtk, 18. meje, je we wobłuku swje-dženskeho tydženja serbski džeń, na kotrymž budže we 18.30 hodž. serbska wje-čorna modlitwa w Hodzijskej cyrkwi.

Serbski bus 2006

Lětuši Serbski bus pojedže **njedzela, 11. ju-nija**, do Drježdžan. Tam swjěćimy serbske kemše, wobhladamy sebi lětanišćo z modlernju, znowa natwarjenu cyrkej Našeje knjenje a židowsku synagogu. Jězba plaći za dorosćeného 20 eurow, za džěčo 10 eurow. Přizjewić móžeće so pola Měrcina Wirtha w Budyšinje (tel. 0 35 91 / 60 53 71).

Nabožny tydzeń za džěći

Serbske džěći su přeprašene na nabožny tydzeń, kiž wotměje so na spočatku lět-nich prózdnin **wot 24. do 28. julija** w do-mje starolutherskeje wosady we Wukrančicah. Wobdželenje plaći 45 eurow za pře-nje džěčo a 30 eurow za dalše džěći. Přizjewić móžeće so pola Serbskeho superintendenta Jana Malinka w Budyšinje (tel. 0 35 91 / 4 22 01).

„Wolijowa jězba“ do Israela

Wot 1. do 15. nowembra pojedže mała skupina křesćanskich dorosćenych na žně oliwow do kibuca Migdal při jězoru Gene-carew w Galilejskej. Planowane su tež wulě-ty do wokoliny a dlěše přebywanje w Jeru-salemje. Jězba plaći 950 eurow. Informacije a přizjewjenja pola: Christoph Tharank, PF 20 19 25, 80019 München (tel. 01 79 / 7 56 28 65).

Zapal a zahorjenje w ekumeniskej zhromadnosći

Mje huška, jako z lěta dła lězu. Sněh a šere njebo mje w Němskej witatej, po tym zo běch wjacore tydženje w južnoameriskim lěcu žiwa – wot teho dwaj a poł tydženja w Porto Alegre, Brazilska, na Swětowej konferency cyrkwjow. Kak móžu w tutej zymje nazhonjenja a zapal swětoweje konferency doma wostatym posrědkować? Je ćežko, ale chcu to ze slědowacej rozprawu znajmjeńša spytać.

Što so stanje, hdyž je 3 838 křesćanow z cyłego swěta zhromadženych na jednym městnje? Babylonska měšćenja rěčow, zwada abo samo chaos?! Snano, tola nic – znajmjeńša nic na 9. swětowej konferency cyrkwjow, kiž wotměwaše so wot 14. do 23. februara w brazilskim měsće Porto Alegre. Tam knježeštej zapal a zahorjenje w ekumeniskej zhromadnosći.

Zarjadowar woneje najwjetšeje a najwuznamnišeje ekumeniskeje konferency, kotraž so jenož kóždy sydom lět wotměwa, bě Swětowa rada cyrkwjow (World Council of Churches), kiž je so w lěće 1948 založila. Sobustawojo su křesćenjo nimale wšěch konfesijow: prawoslawni, baptisća, reformowani, metodisća, lutherscy atd. Tak wjeselach so w zašlej nazymje wězo jara, zo dóstach list z připrajenjom za wobdźělenje. Srjedź decembra přihotowach so z 25 dalšimi europskimi młodymi wobdźělnikami w Rumunskej na wony wuznamny podawk. Zaběrachmy so wjacore dny ze swětowej cyrkwinskej politiku a Južnej Ameriku. Na swětowej zhromadźiznje samej mějachmy potom hišće třidnjowsku młodžinsku předkonferencu, wo kotrejž hižo w februarskim čisle PB rozprawjach. Tola što bě předkonferenca porno prawej!

Swjatočnje, ale tola ze zahoritosću swjećachu wjacore tysacy wobdźělnikow wutoru, 14. februara, zahajenske kemše we wulkim cirkusowym stanje. Brazilski

Jadwiga Maliniec z Budyšina (předku) ze zbrašenymi delegatami Swětoweje konferency cyrkwjow lětsa w februaru w brazilskim měsće Porto Alegre Foće: prywatnej

komponist bě hesło konferency „Božo, w twojej hnadze přeměń swět“ do zajimaweho spěwa z južnoameriskimi rytmami předželať a ludžo stanychu kleskajo, jako mjezynarodny chór wony spěw zaspěwa.

Dołho pak njemóžachmy na přenim wječoru swjećić. Jako pomocnica dyrbjach wšědnje zahe stawać, zo bych zbrašenych delegatow rano wot busa wotwazała a jich potom z małym awtkom k bibli-

skemu džělu abo k horcym cyrkwinskopolitiskim diskusijam dowjezła. Sama však smědžach so tež na diskusijach, přednoškach a posedženjach wobdźělic, hdyž mějach chwile. Dožiwich wjele wuznamnych wosobinow ekumeniskeho a politiskeho swěta, kaž na př. nošerja Nobelowego měroweho myta arcybiskopa Tutu z Južnej Afriki abo brazilskeho statneho prezidenta Lula.

Cyle bjez napjatosćow konferenca pak njebě. Wosebje młodzi dorosćeni wojowachu wo lěpše zapriječće młodžiny do Swětoweje rady cyrkwjow. Njeoficialna ličba předwidzi 25 % młodych delegatow w centralnym wuběrku. Docpěło pak je so lětsa jenož 14 %. Přičiny njerunowahi mjez předwidžanej a docpětej ličbu maja so wosebje w jednotliwych cyrkwjach pytać. Lědma kladu jednotliwej krajne synody, hač nětk w Aziji, Africe abo Europje (tež Němskej!), wažnosť na młodych delegatow, a tuž je za młodych ludźi ćežko so na swětowu runinu dóstać. Snano so však na přichodnej swětowej zhromadźiznje lěpša ličba docpěje, dokelž bě jedne z přeco zaso wospjetowaných wuprajenjow konferency, zo móžemy jenož zhromadnje, młodži a stari, swět přeměnić.

Nimo młodžiny běchu tež mjeńšiny derje zastupjene, dokelž přewjedže so nimo młodžinskeje předkonferency tež předkonferenca „indianskich ludow“. Cyrkwje po wšěm swěće pytnu, zo maja tež mjeńšinowe ludy swój hłos w swětowej (cyrkwinskej) politice. Na ewangelskich Serbow skedźbnješe nowe jendźelske informaciske łopjeno, kotrež tójšto wotebėrarjow namaka.

Jako 23. februara po wjele posedženkich dnjach zakónčace kemše swjećachmy, čujachmy, zo móžemy wšitcy zhromadnje, z Božej hnadu, swět změnić. Tež tu we Łužicy. Teho sym sej wěsta.

Jadwiga Maliniec

Swětowa rada cyrkwjow

Založena: 1948

Sobustawojo: wjacore hač 350 cyrkwjow z wjacore hač 100 krajow, zastupuju wjacore hač 550 mio. křesćanow

Generalny sekretar (wot 2004): dr. Samuel Kobia (Kenia)

Swětowe konferency: Amsterdam (1948), Evanston (1954), Neu-Delhi (1961), Uppsala (1968), Nairobi (1975), Vancouver (1983), Canberra (1991), Harare (1998), Porto Alegre (2006)

Kemše na swětowej konferency, wuhotowane wot młodostnych z pjeć kontinentow. Rječazy symbolizuja zwjazanosć kontinentow w globalizowanym swěće.

Ernst Mitaš z Kumšic 90 lět

Štóz je džensa 90 lět stary, temu njeje so w žiwjenju ničo darilo. Wójna, tradanja a zranjenja postajichu wosudy tutych lětnikow. Hižo jako młodźency mějachu smjerc před wočomaj. Tež žiwjenje Ernsta Mitaša njeje w tym žane wuwzaće.

Znajemy jubilara jako swěrneho Serba. Na nimale wšěch cyrkwinskih dnjach je so wobdźělil, tež naše kublanske dny a serbske kemše je swěru wopytował. Wot załoženja sem je člon Serbskeho ewangeliskeho towarstwa.

Džensa bydli wón sam na swojim rjanym burskim kuble w Kumšicach. Jeho mandželska Hana rodž. Panachec z Lětonja jemu 2004 zemrě. Jeho jenički syn bydli w Oberoderwitzu a je z powołanja zamkar. Zawěrnó njebě lochko w powójnskich lětach wobhospodarić 30hektarske kubło. Wšitcy burja, kotřiž wjac hač 20 hektarow wobsedźachu, běchu po wusudze komunistow wulkoburja a z tym wuklukowarjo. Wulke dyrbizny dyrbjachu wotdawac a wjele šikanow čerwjonych funkcionarow znjesć.

Ernst Mitaš narodži so 20. meje 1916 w Konjecach, hdžež měještaj staršej 36hektarske kubło. Wot lěta 1922 do 1930 chodžeše do šule w Poršicach. Tehdy hišće njebě Lětońske lětanišćo a tak wjedžeše puć runu smuhu do Poršic. Sule rjo wězo nožkowachu, a to při kóždym

wjedrje. Jeho wučerjo běchu wšitcy znaći serbscy kantorjo: Arnošt Hančka, Rudolf Jenč a Richard Iselt. Po šulskim času džělaše Ernst Mitaš doma na kuble a chodžeše w Budyšinje najprjedy do powołanskeje a potom dwě léče do ratarskeje šule. Přizamkny so praktikum na cyrkwinskih kuble w Hrubjelčicach.

Ze zawjedženjom woborneje winowatosće 1935 dyrbbeše dwě léče k wukubłanju jako infantrist do Budyšina. Po tym móžeše jenož jedne lěto w swojim lubowanym powołanju džětać. Z wudyrjenjom wójny dyrbbeše do wojakow. Pólska, Francoska, Juhosłowjanska a 1941 Ruska běchu stacije jeho wojskeho žiwjenja. Před Stalingradom bu čezko zranjeny, wobaj bokaj delnjeho česna běštej so jemu roztrělať a na třěski rozbiť. Z jednym z poslednich lacaretnych čahow móžeše Ernst Mitaš Stalingradski kotoľ wopušćić a z tym drje wěštej smjercić wučeknyć. Cyły tydzień traješe jězba hač do lacareta w Mnichowje. Přiwuzni, kiž jeho tam wopytachu, njemějachu žanu nadžiju, zo wón přežiwi. Po jednym léče pušćichu jeho z wójska a zasadžichu jeho hnydom jako inspektora na kuble w Žičenju.

Jeho bratr Pawoł Mitaš bě 1941 w Ruskej nohu zhubil a spyta jako zbrašeny tak derje kaž móžno staršimaj w Konjecach k pomocy być. W susodnych Kumšicach

Jubilar Ernst Mitaš (naprawo) ze swojim susodom Matthiasom Wićazom w Kumšicach
Foto: priwatne

měještaj wuj a četa 30hektarske kubło a jeju jenički syn Ernst Mosig bě padnył. Tak přewza Ernst Mitaš zhradnjenje z mandželskeje, z kotrejž so 1942 wožen, Mosigec kubło w Kumšicach. Z kolektiwizaciju 1960 bě kónc ze samostatnosću. W produrstwje bě zamołwity za zastaranje skotu z picu ze žita. Jako wuměnkár je swoje kubło zdžeržal w dobrym stawje. „Što z nim raz budže?“, mohł so čłowjek prašeć.

Jubilaraj přejemy Bože dobre wjedženje za wšitke dny, kiž su jemu hišće spožčene.

Kurt Latka

Helmutej Jenčej k sydondžesaćinam

Dnja 13. meje woswjeći dr. Helmut Jenč w Budyšinje swoje 70. narodniny. Zo je mi čezko tole wěrić, zaleži drje na tym, zo je jubilaraj – byrnjež nětko hižo pjeć lět oficialnje na wuměnkaru byt – słowo „wuměnkár“ po zdaću cuze, njeznate słowo. Na mnohich polach so angažuje. Jeho mjeno jewi so w našim čišću jara husto. Tak pisa na přikład w lětušej serbskej knižnej protyce wo slědach, kotrejž su mjena swjatych w serbskich swójbných mjenach, w mjenach rostlin a zwěrjatow a tež w burskich kaznjach zawostajili. Serbska rěč scyła je Helmuta Jenčowu metjeju.

Dr. Helmut Jenč Foto: M. Bulank

W Serbskich Nowinach wě nam w regularnych wotstawkach wjele zajimaweho wo nowych słowach a wobrotach rozprawy. Powučne su jeho linki pod stajnej rubriku „Spomnjeće“, a tež w Pomhaj Bóh je so někotražkuli zajimawostka z jeho pjera wotčišćała. Tele popularne nastawki pak su jenož džěl jeho wuměnkarskich aktiwitow. Hač do džensnišeho je wědo-

mostnemu slědženju wostał swěrny. Tuchwilu nawjeduje skupinku ludźi, kiž zestajaja němsko-hornoserbski słownik modernych słowow. A tež jako přednošowar je stajnje zaso požadany.

Z dnja załoženja Serbskeho ewangeliskeho towarstwa sem Helmut Jenč jemu přisluša. Pismowstwo ewangeliskich Serbow zašłosće znaje kaž drje lědma štó. Mnohe lěta je so z nim zaběrať, wšitke wuznamne spisy ewangeliskich serbskich duchownych studowať a wo tym předněkak sydondžesać lětami wobšěrně knihu napisať. Hižo jubilarowy nan, njeboh dr. Rudolf Jenč, je wo literaturje ewangeliskich Serbow slědźil. Docyła je nan, po powołanju kantor a wučer, na Helmuta Jenča wulki wliw wukonjať. Předewšěm je syna, kiž je přeni lětdžesatk swojeho žiwjenja w němskim wobswěće wotrostł,

wjedť k perfektnemu wobknježenju serbskeje rěče. Džěćatstwo je Helmut Jenč w Budestecach přežiwiť, a rady so na tutón čas dopomina. Kaž mnozy druzy swojeje generacije je tróšku pozdžišo w susodnej Českej na šulu chodźil. Rańša modlitwa pola katolskeho wučerja Feliksa Hajny běše za šulerjow obligatoriska, a ewangeliski pachot je při tym ze zadžiwanjom zwěsćil, zo je katolski Wótčenaš wo něšto krótsi hač ewangeliski. Tójšto lět pozdžišo je mnohe lěta Budestečansku Domowinsku skupinu sobu nawjedowať. A hišće džensa jeho do Budestečanskeje wokoliny čehnje – kaž scyła do našeje rjaneje lužiskeje přirody.

Z česćenym jubilarom wjaza mje poprawom hižo šula w Budestecach, do kotrejž ja zastupich w tym samsnym léče, w kotrymž wón ju wopušćil. A pozdžišo mějach jako jeho dołholetna kolegina husto składnosć, džiwac so nad jeho šěrokej humanistiskej zdžětanosću, wo kotrejž wěm, zo sej ju tež jeho swójbni a přeceljo wysoko waža. Zo by wón tež w přichodze při dobrej strowoće směl hajić swoje mnohe zajimy a zo by Bóh Knjez jeho po puću žiwjenja dale přewodzať, to jemu z wutroby přejdu.

Irena Šerakowa

Zapokazanje fararja dr. Jensa Buliša w Smělnej

Ze swjatočnymi kemšemi sobotu, 25. měřca 2006, w Smělnej zapokaza so farar dr. Jens Buliš do farskeho zastojnstwa. Dotal běše dr. Buliš po wikariaće w Budyšinje był farar w probowym času w Póckowach kaž tež w susodnymaj wosadomaj, w Smělnej a Zemicach-Tumicach. Nětko je so wón wot biskopa ewangelsko-lutherskeje cyrkwyje Sakskeje za fararja tutych třoch wosadow powołał.

Kemše nawjedowaše superintendent Reinhard Pappai z Budysina, z přewodom dalšich džesać fararjow, mjez kotrymiž bě tež Serbski superintendent Jan Malink. Bohata ličba wosadnych so na zapokazanjnu wobdžěli kaž tež pozowny a cyrkwinski chór. Farar dr. Buliš je trochu serbsku řeč nawuknył, tak zo je hižo serbske kemše swjećił a njedželske předowanje w rozhłosu čitał. Tuž je wón mjez Serbami znaty a na zapokazanju so tehodla nahladna ličba ewangelskich a katolskich Serbow wobdžěli. Džěl swjeho předowanja dzeržeše farar dr. Buliš w serbskej řeči, tež serbski kěrluš so zaspěwa. Serbski superintendent postrowi jeho ze serbskim słowom, pokazuju na dr. Bulišowych serbskich předchadnikow w farskim zastojnstwje w Smělnej. Farar Handrij Blu-

menstein z Neusalza-Spremberga postrowi jeho tehorunja ze serbskim hronom.

Farar dr. Buliš njeskutkuje drje w serbskej wosadze, ale my Serbja so wjeselimy, zo je w našej bliskosci farske městno dó-

stał. Přejemy jemu Bože žohnowanje za jeho dušepastyrsku džělu, zo by jeho připowědanje Božeho słowa puć do wutrobow wosadnych namakało a zo by tež nam Serbam dale swěru služil. **Měrcin Wirth**

Farar dr. Jens Buliš z mandželskej Yvonne a džowku Margarethu na postrownej hodžinje po zapokazanskich kemšach w Smělnej

Foto: B. Schulze

Měrcin Šenk z Plusnikec †

Sobotu po jutrach přewodžachmy na Delnjohórcanskim pohrjebnišću Měrcina Šenka z Plusnikec k poslednjemu wotpočinkej. Jutrownu njedželu, 16. apryla, bě wón w 82. léće žiwjenja po čežkej chorosci zemrěł.

Měrcin Šenk narodži so 22. septembra 1924 w Delnjej Hórcce. Wón pochadžeše ze skromnych wobstejnoscow, nan bě skałar, mać domjaca. Džěćatstwo a přenje šulske léta přežiwi w Delnjej Hórcce. 1933 přečahny swójba do Plusnikec do domu džěda, tak zo chodžeše Měrcin Šenk poslednje léta w Malešecach do šule. Po šuli nawukny mulerstwo. Hdyž bě dowuknył, dyrbješe 1942 do wojakow, hdžež služěše hač do kónca wojny pola mariny. Wo swjich tamnišich dožiwjenjach nam rozprawja w njedawno wušlej knize Bena Budarja „Tež ja mějach zbožo“. 1946 wróci so z jendželskeje wójskeje jatby dom, jeho nan pak zahiny w ruskej jatby.

W powójskich létech džělaše Měrcin Šenk najprjedy zaso w swjim mulerskim powoľanju. 1948 woženi so z Elfriedu Mětec. Za dvě léće byštaj woswjećiłoj dejmantny kwas. Z mandželstwa wuńdze pjec džěci, tři džowki a dwaj synaj, z kotrejuž syn Jan hižo před létami zemrě. Do swjobjy slujeja džensa hišće wosom wnučkow a pjec prawnučkow.

Wot léta 1952 hač do wotchada na wuměnk 1989 džělaše Měrcin Šenk jako instruktor pola Domowiny w Budyšinje. Tak bě ze swjim mopedom powoľansce wjele po wsach Budyskeho kraja w serbskich naležnosćach po puću, rozdžělejo materialije, předawajo knihi a lisiki za džiwadło, přeprušuju na zhromadžiny a wabjo na zarjadowanja. Swjój swobodny čas wěnowaše cyle přirodže. Dokładnje znaješe zwěrjata a rostliny lužicy a jich mjena w serbskej, němskej a łaćonskej řeči. W swjim małym domčku w Plusnikecach nahromadži sej nahladnu biblioteku přirodowědných knihow. Jeho wěcywustojne ekskursije po Hućinjanskich hatach a druhich kónčinach domizny běchu wobubowane pola Serbow a Němcow, młodych a starych. Škit přirody bě jemu wutrobta naležnosć. Wjele je w přirodže tež fotografował a ze swjimi wobrazami potom diaprědnoški wuhotował.

Měrcin Šenk bě husto mjez nami na našich serbskich ewangelskich zarjadowanjach, kaž cyrkwinskih a kubtanskih dnjach. W Malešecach njeskomdži w zašlych létech žane serbske wosadne popođnje a žane dwurěčne kemše. W Plusnikecach chodžeše na seniorowe popođnja z wosadnym fararjom. Hakle njedawno

Měrcin Šenk w léće 2000

Foto: J. Maćij

so wo to postara, zo so jedne tajke popođnje ze serbskej temu zaběraše.

Chowanje měještaj zhromadnje wosadny farar Noack-Chwačanski w němskej a sup. Malink-Budyski w serbskej řeči. Mjez přewodžerjemi bě tójšto Serbow. Dujerjo tež serbske zynki zatrubichu a naposledk zaspěwachu Serbja na rozžohnowanje zhromadnje serbsku hymnu. Měrcin Šenk je so w smjerći do swojeje ródneje wsy wrócił. Wón zemrě jutrowničku a pochowa so w jutrownym času na rjanym nalětnim dnu wosrjedž bujnje wotučaceje přirody, kotruž bě tak lubował. Njech jemu jutrowne swěto swěći. **T.M.**

Krajna synoda

Wot 31. měrca do 3. apryla 2006 zeńdže so krajna synoda Sakskeje w Drježdźanach. Tema synody bě „globalizacija“. Dalse ćežišćo bě wobzamknjenje cyrkwinskeho zakonja za přetwar zarjadniskeje struktury našeje krajneje cyrkwy. Kaž hižo w zańdženym léće běchmy do zeńdženja synody dóstali mnoho zapodačow, kotrež zwuraznichu strach před přetwarom zarjadniskich strukturu a před wottwarom džělowych městnow.

Synoda wobdžěli so pjatk na swjedzenskich kemšach w znowa natwarjenej cyrkwi Našeje knjenje składnostnje přenjeho pisomneho naspomnjenja Drježdźan před 800 lěta. Na ekumeniskich kemšach předowašaj katolski biskop Joachim Reinelt a naš krajny biskop Jochen Bohl.

Po kemšach slyšachmy w Domje cyrkwy zawod do předłohi 56, kotruž předpožli cyrkwinske wjednistwo synodže k wobzamknjenju noweje zarjadniskeje struktury. Tuta předłoha wobsahuje wjele změnow wšelakich zakonjow a – štož wobjednawanje počezowaše – tež někotrych paragrafow cyrkwinskeje wustawy. Tehodla bě za wobzamknjenje tuteje reformy po druhim čitanju tež dwutřecino-wa wjetšina synody třěbna. Zo ma so reforma přewjesć, bě kóždemu jasne. Hłownje diskutowaše so wo tym, hač dyrbyja wosady tym cyłkownje sydom centralnym kasowym městnam přistupić abo hač ma to wostać dobrowólny rozsud. Přeciwnicy widža w tutym prašenju prawo samozarjadowanja wosadow wohrožene. Tež w přichodže pak budu cyrkwinske předstejicerstwa dale same wo tym rozsudzić, za kotre nadawki so pjenjezy we wosadnym hospodarskim planje wužiwa. Hakle njedželu wječor so druge čitanje zakonja skónči. 50 wot 73 přítomnych synodalow hłosowaše za zakon a z tym bě wón přiřwzaty.

Njedželu swjećachmy kemše z nowoměšćanskej wosadu w Martina Lutherowej cyrkwi. Afriska hudźbna skupina z mjenom „Engenga“ (štož rěka „Bože džěći“) zwjeseli ze žiweje rytmiskej hudźbu tež najmlódšich wosadnych. Biskop Jochen Bohl předowaše wo pućowanju židowskeho luda přez pusćinu. Dla špatnych wuměnjow morkotachu tehdy přećiwu Bohu a wón jich pochłosta z jědojtimi hadami. Lud so nastroži a činješe pokutu. Nětk pomhaše Bóh ludej dale po puću do slubjeneho kraja. Tež džensa ludžo husto morkotaja, byrnjež zdawna tajke hubjene wobstojnosće njeměli kaž tehdy před wjace hač tři tysac lěta. Tak kaž je tehdom napohlad na železny had pomhał, tak tež džensa pomha pohlad na križowaneho Chrystusa.

Njedželu popoždny zaběraše so naša synoda jako přenja z temami 9. zhroma-

Biskopaj Jochen Bohl a Joachim Reinelt swjećejstaj w cyrkwi Našeje knjenje ekumeniske kemše składnostnje lětušeho 800lětneho jubileja Drježdźan. Foto: M. Oelke

džizny Ekumeniskeje swětoweje rady cyrkwy w brazilskim měsće Porto Alegre w februaru tuteho lěta. Globalizacija ma mnoho wobličow a wobsahuje šansy kaž tež rizika. Brazilski farar Silvio Meincke pokaza na přikładach špatne scěhi tuteho swětoweho wuwica. W sydom skupinach zaběrachmy so ze wšelakimi aspektami globalizacije a z možnosćemi, wuwice k lepšemu wobwliwować – na přikład přez podpěru sprawného wikowanja, wotdožnjenje južnych krajow, statne wobmjezowanje pjenježneho wikowanja a wutwar přećelskich stykow z wosadami w chudych krajach.

Cyrkej ma nadawk, so wo sprawnosć starać. Na cyłym swěće měli ludžo zhromadnje za pućemi pytać, zo njebychu bohaći přeco bóle zbohatnyli a chudzi přeco dale wochudnyli. Rozšěrić měš so duch zhromadneho džělenja kubłow, kotrež na swěće mamy. Do tutej kubłow slušaja tež pjenjezy. Z podžělom někotrych džesac miliardow eurow abo dolarow, kotrež zhubjeja so statam kóžde lěto w dawkowych oazach, by so zlochka najchudšim krajam hodžało pomhać, tak zo njeby trjebało kóždy džen 6 000 čłowjekow z hłodom wumřěć. „Chudoba njeje techniski, ale politiski problem“, so zwěšći.

Póndželu je nam direktor Diakoniskeho skutka, wyši cyrkwinski rada Christian Schönfeld, wo džěle w zańdženym léće rozprawjał. Wón skedźbni nas na nadawki, wuspěchi a problemy na tutym polu w Sakskej.

Nazymska synoda budže, da-li Bóh, wot 21. do 24. oktobra 2005. **Handrij Wirth**

Nowe pśedstwo za spiwarske

Čłonki kupki Serbska namša su se stwórk, 23. měrca, zmakali w domje wušeje promštownje na Chóšebuskej Seminarскеj droze. Někotare su se zagronili. Su to byli čłonki, kótarychž mě se z pismikom „h“ zachopijo, jo farar Hans-Christoph Schütt znate cynil.

Se wě, až psí zmakejny jo zasej što wó pismo w nowych spiwarskich. Biskop Wolfgang Huber jo sam pisał nowe pśedstwo, kótarež jo pōsłał fararjeju na wuměńku Klausuju Lischewskemu. Na zachopjeńku smy gratulěrowali Werneroju Měškankuju, kótaryž jo dlujkolětny čłonk kupki a žěta w pśedsedarstwe cerkwinego towaristwa, k 50. narodnemu dnju. Teke jogo syn Jan, student žurnalistiki w Lipsku, jo był mjazy nami a jo pōznał čłonki kupki Serbska namša.

Dalšnej dypka zmakejanja běštej slědkglědanje na serbsku namšu w Drjenowje a informěrowanje wó nowej psiraže za serbske wōsadne žěto. Wó protokol jo se tenraz zasej starał Hannes Kell.

Siegfried Malk. čłonk kupki

Schadžowanje synody Budyskeho wokrjesa

Pjatk, 7. jutrownika, zeńdžechu so synodalajo Budyskeho wokrjesa na swoju nalětnju synodu. Tón króć wotmě so wona na žurli krajnoradneho zarjada w Budyšinje. Zhromadnje z měšćanostami a wjesnanostami Budyskeho wokrjesa přemyslowachu synodalajo wo počahach mjez komunami a wosadami.

Na započatku džeržeše knjez krajny rada Michael Harig nutrnosć a po tym předstajichu byrgermištroja a wosadni fararjo z Kumwatda, Wjelećina a Frankenthala swoje mysle a nazhonjenja při zhromadnym džěle. Wosebje džěše wo prašenja kaž: cyrkej jako twarjenje – socialny angažement za džěći, młodžinu, swójby a seniorow – wudžeržowanje a wobhospodarjenje pohrjebnišćow – nabožne a kulturne zarjadowanja. W štyrjoch mjeńšich skupinach rozprawjachu synodalajo a wjesnanosća wo položěnju w swujich wsach a městach. Při tym so pokaza, zo wobsteji w najwjace wosadach dobre partnerstwo. Cyle wěšće pak su tež fararjo a wjesnanosća dóstali nastork, situaciju w swujich wosadach wobmyslić.

Wuradžowanje synody zhromadnje z komunalnymi politikarjami pokaza, zo so barjery mjez radnicu a cyrkwu ze stareho NDRskeho časa drjebja a zo je spomóžne zhromadne džěto móžne.

Měrcin Wirth

Ponowjenje młodžinskeje chorhoje

Z chorhojemi młodžiny jednotliwych do wulkeje Bukečanskeje wosady słušacych wsow běše Boží dom loni na Serbskim cyrkwinskim dnju nadobnje wupyšeny. Wušiwane serbske napisma na chorhojach swědča wo tym, zo běchu w 19. lětstotku, hdyž buchu wone za wužiwanje składnostnje cyrkwinskih swjedženjow zhotowjene, wonkowne wsy wosady ryzy serbske. Snano najrjeńša z nich, chorhoj młodžiny z Trjebjeńcy a Wadec, je po wjac hač sto lětach tak dodžeržana, zo so k swjatočnym składnosćam hižo wužiwać njehodźi. Restawracija, tak ekspertiza fachowcow, tež hižo možna njeje. Tak zwozstanje jenož nowozhotowjenje, nochcedza-li Bukečanscy Serbja so tuteho swědka něhdyšeho serbskeho žiwjenja wzdać. Jako přichodny krok ma so zwěsćić, kelko pjenjenz dyrbi so za to zwjesć. Chorhoj běše so w léce 1879 za swjedžen Gustawa

Nimale 130 lět stara rjana židžana chorhoj je dodžeržana. Foto: A. Zoba

Adolfskeho towarstwa, kiž so tehdy w Bukecach wotmě, zhotowiła. **Arnd Zoba**

Žadnostka so namakała

Bibliofilna žadnostka, hornjoserbska kniha z kónca 17. lětstotka, je so před někotrymi dnjemi do Łužicy nawróćila: wudaće epistlow a ewangelijow w němskej a hornjoserbskej rěči. Kniha nima bohužel žanu titulnu stronu wjace, je pak hewak derje zdžeržana. Na kóncu předstowa je podata lětoličba 1692. Knihu njejsym we Wjacławkowej Serbskej bibliografiji (1929) namakał. Tamle jewi so pod čisłom 3239 hakle třeci nakład z lěta 1720. Archiw swójby Vegelah w Smolinach, kotryž je knihu sam antikwarisce kupił a nětkole wotedał, wšak poda za čisć lěto

1695. Tuž jedna so najskerje wo druhe wudaće epistlow. **Werner Měškank**

Jatšowna namša w Picnju

„Ten Kněz jo górzejstanu! Wón jo wót wěrnosci górzejstanu!“ Na serbsku jatšownu namšu drugi jatšowny swěžeń su pšichwatali niži 60 namšarjow zbliska a zdaloka do Picańskego Bóžego doma. Namšu stej tenraz žaržalej farar Helmut Hupac, kenž mějašo prjatkowanje a dupjenje, a Juro Frahnaw, kenž jo liturgiju pšewzeł a dwa rědnej kjarliža wuspiwał. Werner Měškank jo za namšu samo rědne spiwańske łopjena pšigotował, žož su byli wšake spiwy wotšišćane, gaž „Něnt wócuś, mója wutšoba“ a „Ty lud, kenž ty sy dupjony“. Na jatšownej namšy jo wordował mały Matej Koch dupjony. Pó namšy su se namšarje zmakali na tradicionelne kafejpiše na emporme cerkwje, žož su zwěrneje burskej namšarce Mari Bósanowej z Gór žycyony spiw wuspiwali. Wóna jo na stwórcem apyly swěšila swój 93. burstag. Mjazy namšarjami jo tenraz był teke wikar Andreas Šymank ze starjejšyma

Farar Helmut Hupac jo dupił małego Mateja Kocha. Foto: S. Malk

ze Zušowa, kenž stej znatej pšez Serske blido, kótarež se južo někotare lěta tam wótměwa. **Siegfried Malk**

Za Njeswaćidlsku cyrkwinsku wěžu

Pjatk, 17. měrca, měješe spěchowanske towarstwo za nowonatwar barokoweje cyrkwinskeje wěže swoju lětušu hlownu zhromadźiznu. Wjace hač položca wšěch 84 člonow bě přišła. Předsyda powita wšěch přítomnych a přednjese někotre duchowne mysle k cyrkwinskej wěži jako orientaciski dyk při pytanju za našimi korjenjemi a jako pućnik do přichoda. Po hudźbnym zawoźe přednjese předsydstwo rozprawu wo džěle w přenim léce wobstaća towarstwa. Přitomni běchu z wobšěrnym džětom spokojom. Tež lěta chce so towarstwo za dalše wabjenje zasadzić a so nadžija, zo móže dalšich člonow přiwać a zo so tež zaso mnozy darićeljo namakaja.

Pjatk, 31. měrca, měješe knjz dr. Hoch z Drježdžan jara zajimawy přednošk z wobrazami wo nowonatwarje Drježdžanskeje cyrkwy Našeje knjenje. Wón je so wot započatka jara za znowanatwar cyrkwy w Drježdžanach zasadził a je mjeztym tež sobustaw čestneho předsydstwa našeho spěchowanskeho towarstwa.

Za Njeswaćidlsku wěžu je so dotal nimale 46 000 eurow nazběrało.

Handrij Wirth

Palmarum popołdnju w Slepom

Kusk njeměrnj Slepjenjo běchu, njewědžo, kelko drje njedželu Palmarum na serbske popołdnje na faru přińdže. Wšudžom we wokolinje běchu jutrowne wiki a te bjez Serbow njewuńdu. Ale naposledk přińdže tola 21 wosadnych na hižo druhe lětuše zeńdženje ze Serbskim superintendentom.

Předowanski tekst zložil wón na scenje swjateho Jana: „Twój kral přińdže, jěchajo na wóslacym žrěbčeju.“ Su to znamjenja noweho krala, kiž njeknježi z namocny, ale z lubosću. Po kafejpicu zaběrachmy so z prašenjom, zwotkel čerpaše połbur Hanzo Njepila swój pobožny duch. Znajemy wšelake traktaty z tehdyšeho časa. W swojich pismach naspomni Njepila „Paradiz-zagrodka“. Što je to bylo? Wotmołwu dostachmy wot sup. Malinka. „Paradiz-zahrodka“ bě serbski přeložk knihi wot Jana Arndta. Rownjanski Njepila tule knižku wobsedžeše, každy wječor w njej čitaše, jeje modlitwy dokładnje znaješe. Za kóždu wosebitosć namakachu so tam někotre linki a Njepila připisa hišće to swoje w Slepjanskej narěči. Nětko znajemy žórło, z kotrehož je wón čerpał. Na poswjećanju wobnowjeného Njepilic statoka lětsa 24. septembra změja modlitwy z „Paradiz-zahrodki“ swoje wosebite městno na kemšach pod hołym njebjom w Rownom. **Manfred Hermaš**

Powěšće

W Dešnjanskej cyrkwi zaklinčachu číchi pjatk zaso pasionske kěrluše, zaspěwane wot spěwarkow chóra Łužyca Foto: WM

Wojerocy. Ze swjatočnej Božej službu w Jan-skej cyrkwi rozžohnowaše so 26. měrca Woje-rowski superintendent Friedhart Vogel ze swo-jeho zastojnstwa. Zhorjelski regionalny biskop Pietz a mnozy dalši zastojnicy, fararjo a wosa-dni so jemu za dołholětne spomóžne skutko-wanje džakowachu. Žony z Brětnje a Židžino-ho běchu w serbskej drasće kemši přisli. Woje-rowski farar Nagel čitaše scenje tež serbsce. Serbski sup. Malink a Günter Wjenk z Drěw-cow džakowaštaj so sup. Vogelej za jeho staj-nu podpěru serbskich naležnosćow.

Budyšin. Na wosadnym popołdnu pjatk, 31. měrca, zaběrachu so wosadni w Strowot-nej studni ze serbskimi jutrownymi natožkami.

Budyšin. Wječor 31. měrca wotmě so w rum-nosťach Ludoweje banki na Hošic hasy lětne přijěće Budyskeho cyrkwinskeho wobwoda. Ja-ko referenta bě superintendent Pappai tónkróć přeprošył sportoweho fararja Ulricha Korbela z Kamjenicy.

Hory. Zeleny štwórtk swječeše so w Patocek brožni sydmy króć dwurěčna nutrnosť z Woje-rowskim fararjom Nagelom a Slepjanskimi kantorkami.

Budyšin. Za mnohich serbskich wopytowa-rjow bě jutrowne trubjenje číchu sobotu na- wječor na Hrodžišku zwjazane z rjanej pře-

kwapjenku, jako zaklinča mjez znatymi kěrlu-šemi tež serbska jutrowna pěseň „Hdže su mi banty čerwjene“. Spěw z oratorija „Nalěčo“ wot Zejlerja a Kocora je hromadže z dalšimi pěsnjemi w nadawku SET Michałski kantor Danny Schmidt připrawił za dujerjow. Wón tež nawjedowaše trubjenje něhdže 70 dujerjow z Budyskich a wokolnych wosadow před stami připosucharjow.

Slepo. W nocy na jutrowničku běchu Slepjan-ske kantorki zaso jako jutrowne spěwarki po wosadže ducy po puću. Filmowcy jich lětsa při tym přewodžachu a swojorazne spěwanje fil-mowachu.

Lipsk. Sakska cyrkwinska nowina DER SONNTAG wozjewi w jutrownym čisle z 16. apryla w swo-jej stajnej rubrice „Mut zum Glauben“ na-stawk z pjera Jana Malinka pod titulom „Das Erbe der Großväter“. W nim rozprawja sup. Malink w swojich swójbných korjenjach, swo-jim wjedženju do zastojnstwa fararja a wo wšelakich wužadanjach tuteho zastojnstwa w socialistiskim času a džensa.

Klětno. Po wotchadže sup. Vogela na wu-měnk budže Klětnjanski farar Heinrich Koch nowy Wojerowski superintendent. Wokrjesna synoda jeho kónc apryla z wulkej wjetšinu hłosow do tuteho zastojnstwa wuzwoli. 42lětny farar Koch bě jenički kandidat, kiž so k wólbje staji. Wón pochadža ze zapadneje Němskeje a skutkuje wot lěta 1992 we Łužicy.

Dary

W měrcu je so darilo za Serbske ewangelske towarstwo 75 eurow a za Pomhaj Bóh 40 eurow. Bóh žohnuj daraj a darcelow.

Spominamy

Před 90 lětami, 24. meje 1916, zemrě w Ketlicach farar lic. theol. **Jan Renč**. Narodził bě so wón 1856 na diakonaće w Ketlicach, hdžež bě nan Jan Korla Renč (1821–1888) tehdy z druhim duchownym wulkeje Ketlicanskeje wosady. Swaju mać, fararsku džowku z Wó-slinka, je lědma zeznal. Wona zemrě, hdyž bě wón tři lěta stary. Nan wosta wudowc a sta so 1871 z fararjom w Ketlicach. Wón woćahny sam swojeju hólcow Měrcína a Jana. Wobaj chodžeštaj najprjedy w Ketlicach do šule ke kantorej Korli Awgustej Kocorej, džěštaj potom dale na gymnazij a podaštaj so na du-chownstwo. Starši z njeju, dr. Měrcín Renč (1853–1911), sta so z fararjom we Wjelečinje a ze znatym serbskim prócowarjom a stawi-znarjom. Młódši, lic. theol. Jan Renč, wróci so po studiju w Lipsku k nanej domoj do Ketlic, hdžež bu 1879 z druhim duchownym a po nanowej smjerći 1888 z fararjom. Jan Renč wosta nježenjenc. Pódlu zastojnstwa wěnowa-še so wosebje stawizniskemu slědženju. 1884 wuda swój najwuznamniši spis, knihu „Geschichte der Kirche und Kirchfahrt Kittlitz“.

Rjad mjeńšich přinoškow wozjewi w serbskich nowinach a časopisach. Za jeho disertaciju wo Lisće Jakuba spožči jemu uniwersita w Jenje 1895 titul licentiata teologie. Po fararju Imišu w Hodžiju bě wón druhi serbski duchowny, kotremuž so licentiatska dostojnosť spožči. Jan Renč bě markantna wosobina a sluješe w swojim času k najwoblubowanjšim předarjam Hornjeje Łužicy. Wjackróć jeho z wysokimi wuznamjenjenjemi počesćichu.

Přeprošujemy

- 03.05. srjeda**
14.00 wosadne popołdne w Minakale (sup. Malink)
- 07.05. Jubilate**
10.00 kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michałskej z kemšemi za džěci (sup. Malink)
12.00 nutrnosť w serbskim rozhłosu (sup. Malink)
- 18.05. štwórtk**
18.30 wječorna modlitwa w Hodžijskej cyrkwi (sup. Malink, farar Wornar)
- 21.05. Rogate**
08.30 kemše z Božim wotkazanjom w Poršicach (sup. Malink)
12.00 nutrnosť w serbskim rozhłosu (farar dr. Buliš)
- 25.05. Bože spěče**
09.30 dwurěčne kemše w Malešecach (sup. Malink, farar Noack)
- 30.05. wutora**
19.30 bibliski kruh w Budyšinje na Mi-chałskej farje
- 04.06. swjatkownička**
12.00 nutrnosť w serbskim rozhłosu (sup. Malink)
18.00 ekumeniska nutrnosť w Budyšinje w cyrkwi Našeje lubeje knjenje (sup. Malink, farar Sćapan)
- 05.06. 2. dzeń swjatkow**
09.30 dwurěčne kemše z Božim wotkaza-njom w Slepom (farar Huth, sup. Malink)

Pomhaj Bóh
časopis ewangelskich Serbow
ISSN 0032-4132

Wudawaćelej: Serbski wosadny zwjazk, Serbski kěrchow/Wendischer Kirchhof 1, 02625 Budyšin/Bautzen; Serbske ewangelske towarstwo z.t., Pri-watny puć/Privatweg 21, 02625 Budyšin/Bautzen
Zamohwita redaktorka: Trudla Malinkowa, Goethowa/Goethestraße 40, 02625 Budyšin/Bautzen (tel./fax: 0 35 91/60 07 11, e-mail: PomhajBoh@gmx.de)
Čišč: MAXROI Graphics GmbH, Zhorjelc

Postvertriebsnummer: F 13145

Zhotowjenje a rozšěrjenje: Ludowe nakład-nistwo Domowina, Tuchmacherstr. 27, 02625 Bautzen

Přinoški a dary: Serbske ewangelske towar-stwo, Konto-Nr. 1 000 083 167, Kreissparkasse Bautzen, BLZ 855 500 00

Pomhaj Bóh wuchadža měsacnje. Spěchuje so wot Załožby za serbski lud. Lětny abonement plaći 8 €.